

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודו של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

שם הקורס: שילוב הילד החריג

היקף הקורס: 1 ש"ש

שם המרצה: אביעזר מנדלוביץ

שנה: תשע"ח

מבוא:

לאור דרישות המערכת החינוכית בישראל להכיל ולשלב במסגרות הלימוד הרגילות, ילדים עם צרכים מיוחדים, התעורר הצורך להכשיר את לומדי ההוראה. בקורס זה יילמדו ויחזרו עם הסטודנטים בקצרה, על סוגי החריגות הקיימים אצל תלמידים בבתי הספר וההגדרות של חינוך מיוחד. החל מלקויות למידה וכלה במוגבלות שכלית. תהיה גם התייחסות לחריגות חושית (שמיעה וראיה) וילדים מהספקטרום של ASD. מקום חשוב בקורס יינתן לחוק השילוב וכיצד יש ליישמו הלכה למעשה. נלמד על המודלים השונים הקיימים בשילוב ומהן היתרונות והחסרונות שבכל מודל. נדון בהשלכות השילוב בתחום הלימודי והחברתי, הן אצל הילד המשולב והן כלפי הכיתה המשלבת. ננתח מחקרים העוסקים בתחומים הנ"ל ונשווה בניהם. נתייחס לעמדות השונות בנוגע לשילוב, מצד המורים, ההורים וכמובן הילדים המשולבים בעצמם. תיעשה היכרות עם מושגים מרכזיים וחשובים כגון וועדת שילוב ותפקידה במערכת ומה תפקיד המת"א. תינתן הדרכה כללית לגבי כתיבת תח"י עבור ילדים משולבים בכיתות רגילות ומה חשיבותה של תכנית זו. מלבד זאת ילמדו כלים להוראה בכיתה בה לומדים ילדים משולבים ואלו התאמות ושינויים יש לערוך בחומר הלימודי. תהיה הדרכה קצרה בהוראה דיפרנציאלית.

מטרות ותוכן הקורס:

1. התלמיד יחשף שוב לאוכלוסיות החינוך מיוחד ולהגדרות השונות.
2. התלמיד יכיר את חוק השילוב וכיצד הוא מיושם הלכה למעשה.
3. התלמיד יכיר את תכניות הלימודים וההתאמות עבור ילדים משולבים.
4. התלמיד יכיר שיטת העבודה השונות בכיתה משלבת.
5. התלמיד יכיר את העמדות השונות בנוגע לשילוב.

דרכים ואמצעי הוראה:

1. הרצאות.
2. מצגות.
3. סדנאות לומדים.

ראשי פרקים:

1. פריסת אוכלוסיית הילדים עם צרכים מיוחדים במערכת החינוך.
2. ההגדרות השונות ללקויות השונות
3. חוק השילוב ומה הרציונל שלו.
4. מודלים שונים בשילוב.
5. עמדות הורים, מורים סטודנטים ותלמידי בית ספר בנוגע לשילוב.
6. השפעות השילוב בתחום החברתי והלימודי.
7. מתי"א וועדת שילוב
8. בניית תח"י
9. התאמות, שינויים וחלופות בתכנית הלימודים.
10. כלים להוראה בכיתה משלבת.
11. מיפוי וארגון.
12. הוראה דיפרנציאלית.

חובות הסטודנט:

1. נוכחות
2. מבחן

ביבליוגרפיה בסיסית

- אבישר, ג. 1999. מנהל בית-הספר כסוכן שינוי בתהליך שילוב התלמיד החריג בכיתה הרגילה. הפקולטה לחינוך, החוג לחינוך, אוניברסיטת חיפה.
- בלס, נ.; לאור, א. 2002. החינוך המיוחד בישראל ומדיניות השילוב. הוצאת המרכז לחקר המדיניות החברתית בישראל, ירושלים.
- ברנדס, ע.; נשר, פ. 1996. "שווים ולא נפרדים - תלמידים בעלי צרכים מיוחדים". בתוך: הקפיצה השלישית, שינויים ורפורמות במערכת החינוך בשנות התשעים. ברנדס, ע. (עורך). עמ' 127-146. משרד החינוך, התרבות והספורט, ירושלים.
- זכי, מ. 1995. "סוגיות בסיווג חריגויות של תלמידים ובהשמתם במסגרות החינוך המיוחד". בתוך: פסיכולוגיה ומשפט. עמ' 23-25. הוצאת שפ"י, משרד החינוך והתרבות.
- תן, מ.; שולמן, ש.; הד ש. תש"ן-1988. "שילוב תלמידים חריגים בחינוך הרגיל, עם חקיקת חוק החינוך המיוחד". בתוך: תכנון מדיניות החינוך. דנילוב, י. (עריכה). עמ' 108-183. המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך והתרבות, ירושלים.
- טלמור, ר' (2007). עמדות מורים באשר לשילוב תלמידים בעלי צרכים מיוחדים בכיתות לימוד רגילות. בתוך שי רייטר, י' לייזר וג' אבישר (עורכים), שילובים: כך א. לומדים עם מוגבלויות במערכות חינוך (עמ' 195-157). חיפה: אתזה. (1177940)

- ליפשיץ, א. 1995. "שילוב חינוכי בגיל הרך". הד הגן נ"ט(ג): 252-259.
- מושל א. (עורך). 1993. שילוב תלמידים עם מוגבלות בחינוך הרגיל - סקירת ספרות מקצועית. מכון הנרייטה סאלד, ירושלים.
- מיכאל, ע. 1991. "היערכות המערכת הרגילה לשילוב הילד החריג בעקבות חוק חינוך מיוחד 1988". דפים 52-53: 13. הוצאת משרד החינוך והתרבות.
- מרגלית, מ. 1997. כיווני ההתפתחות בחינוך המיוחד בישראל: פרספקטיבה בינלאומית. הקצאת משאבים לשירותים חברתיים. עמ' 171-202. המרכז לחקר המדיניות החברתית בישראל, ירושלים.
- נייפלד, ע.; חכם, א. 1999. "גן משולב 'בנה' בקריית אתא" הד הגן - רבעון לחינוך בגיל הרך. ס"ד(א)/64(1): 26-36.
- רון, ח. 1998. "האם אפשר לוותר על החינוך המיוחד?" הד החינוך, הסתדרות המורים בישראל ע"ב (8-7): 8-10.
- רון ח. 1997. "הכללתם של ילדים חריגים בחינוך הרגיל. סוגיות בחינוך מיוחד ובשיקום". 12(2): 21-29.
- רון, ח. 1988. "נורמליזציה כאידיאל, על שילוב המוגבל בחברה". הד החינוך ס"ג (ד): 11-12.
- רייטר, ש. 1999. "איכות חייו של הילד בעל הצרכים המיוחדים לאור הרחבת עקרון הנורמליזציה". סוגיות בחינוך המיוחד ובשיקום 14 (2): 61-69.